

Att stipulera transvärldslig identifikation:
interna och externa problem

Erik Bryngelsson
Handledare: Anna-Sofia Maurin
Teoretisk Filosofi

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 3
1.1 Teoriers ramverk: interna och externa problem.....	s. 3
1.2 Syfte.....	s. 4
1.3 Bakgrund: möjliga världar.....	s. 5
2. Problemen	s. 6
2.1 Identifikationsproblemet.....	s. 6
2.1.1 Interna och externa problem: en kort tillämpning.....	s. 8
2.1.2 Stipulationsteorins lösning till Identifikationsproblemet.....	s. 9
2.2 Återidentifikationsproblemet.....	s. 12
2.3 Problemet med att identifiera via partiklar.....	s. 16
2.4 Problemet med icke-aktuella individer.....	s. 17
2.5 Problemet med att få kunskap om vad som är möjligt.....	s. 20
3. Sammanfattning	s. 23
4. Interna och externa slutsatser	s. 24
5. Litteraturlista	s. 28

1. Inledning

Denna uppsats kommer att fokusera kring en teori, *stipulationsteorin*, för identifikation över möjliga världar. Stipulationsteorin gör att vi kan veta vilka möjligheter vi pratar om. Genom att stipulera möjligheter så kan man identifiera vilka individer och vilka egenskaper dessa individer har i de möjligheter vi pratar om.

En teoris *ramverk* är det som definierar vad teorin refererar till samt vad teorin kan göra.

I litteraturen om transvärldslig identifikation så har jag funnit kritik av stipulation i form av problem.¹ Dessa problem har betydelse för en värdering av stipulationsteorin. Genom att se teorier som att de bestäms av deras ramverk så kan man göra en uppdelning mellan *interna* och *externa* problem. Om varje problem tolkas som internt, externt eller både och för stipulationsteorin så kan problemens fulla potential utnyttjas för att se vad deras konsekvenser blir för stipulationsteorin. Undersökningen av problem som interna och/eller externa blir intressant för att det kan visa på vad problem kan användas till. Uppsatsen ska försöka visa på att de interna problemen kan användas för att visa på stipulationsteorins koherens medan de externa problemen kan visa på stipulationsteorins användbarhet.

1.1 Teoriers ramverk: interna och externa problem

Precis som observationer är teoriladdade så är även teorier teoriladdade. Det finns ingen teori som inte förutsätter eller antar något. En teori måste ha något primitivt antagande.

Om det nu är en teori som ska undersökas så måste även den undersökningen utgå ifrån något. Att teorier har ramverk blir undersökningens primitiva antagande. En teori är en teori *om* någonting, om vissa entiteter. En teoris ramverk är då de påståenden och regler (ramverkets *element*) som definierar de entiteter teorin *är* om. Kort sagt så är det ramverket som ger entiteterna teorin refererar till mening (Yablo 1998:233). En liknelse går att göra mellan en teoris ramverk vid de anvisningar man får till ett spel. I *Monopol* så refererar ”Hotell” inte till stora lyxbyggnader utan till de små röda plastbitarna som man kan köpa efter att man har köpt fyra hus på samma gata.

Genom att se på teorier som att de har ramverk så kan man använda det analytiska

¹ Se bl. a. Divers 2002:265, 273-274; Hintikka 1972:400-401, ytterligare referenser presenteras till varje enskilt problem.

verktyget som uppdelningen mellan interna och externa problem utgör.² De problem en teori ställs emot kan antingen tolkas internt eller externt.³

Ett problem får intern mening om det refererar till de entiteter som ramverket refererar till. Problemet får då intern mening genom att det ställs inom ramverket. Interna problem kan lösas genom att gå till ramverkets element (Gallois 1998:267). I *Monopol* så betyder t.ex. ”spelare” en person som äger gator samt får gå på de antal steg på spelplanen som tärningarna visar. Om spelaren hamnar i fängelse så kan det uppstå ett problem i att spelaren inte längre får gå sina steg. Spelets regler (element) kan lösa problemet genom att man där ser att spelaren får gå efter att hon har slagit en sexa eller två lika tärningar. Interna problem försöker visa på att ramverket är inkoherent, antingen genom att ramverket är motsägelsefullt eller att det inte klarar av det som ramverket säger att den ska klara av.

Då interna problem endast får mening inom ett ramverk så kan de inte användas för att jämföra olika ramverk. Exempelvis så är det meningslöst att säga att det är ett problem att man inte kan komma ur Fängelset i *Trivial Pursuit*. Interna problem är relativa ramverk eftersom problemet endast refererar till de entiteter inom det ramverk där problemet tolkas.

Externa problem kan däremot användas för att jämföra ramverk eftersom de inte får sin mening genom något specifikt ramverk. Problemet ställs utanför ramverket för att visa på de nackdelar det skulle föra med sig om man accepterade ramverket (Carnap 1950:31-32). T.ex. så kanske vi vill ha ett spel där man kan hamna i fängelse. Det externa problemet för *Trivial Pursuit* är då att man inte kan hamna i fängelse i det spelet. De externa problemen kan och ska man ta i beaktande innan man köper (accepterar) ett spel (ramverk).

1.2 Syfte

² Uppdelningen mellan interna och externa problem förutsätter att teorier har ett ramverk (Chalmers). Grundtanken bakom uppdelningen mellan interna och externa problem är att ramverket är det bakgrundsspråk som gör att en teori refererar till entiteter. Olika ramverk refererar till olika entiteter men man kan även gå utanför ett specifikt ramverk. Den starkt formaliserade bilden av ramverk som Carnap (1950) ger kommer till viss del användas i uppsatsen för att specificera ramverket och för att förenkla för läsaren.

³ Huruvida ett problem är internt eller externt beror på hur man tolkar problemet (Carnap 1950:29; Chalmers). Gränsen mellan interna och det externa problemet är också flytande (Thomasson). Interna och externa problem kan sammanfalla, vilket kan ske om båda problemen refererar till samma entiteter.

Syftet med uppsatsen är att undersöka vad kritiken innebär för stipulationsteorin.

De problem som stipulationsteorin ställs inför kommer tolkas som interna och/eller externa. Denna uppdelning tjänar två syften, dels att problemens fulla potential utnyttjas men framförallt för att interna respektive externa problem har två skilda innebörder för stipulationsteorin. Interna problem kan visa på om en teori är koherent. De interna problemen ska jag försöka visa att stipulationsteorin kan lösa och då klarar minimikravet - koherens - för en teori. De externa problemen ska kunna visa på vad stipulationsteorin kan göra och inte kan göra vilket kan visa på stipulationsteorins användbarhet. De externa problemen kan även användas för att jämföra stipulationsteorin med andra teorier.⁴

1.3 Bakgrund: möjliga världar

Låt oss börja med möjligheter⁵. Världen kunde ha varit annorlunda på en mängd olika sätt, likaså kunde vi alla ha sett ut och varit annorlunda från vad vi är. Dessa olika sätt som världen och vi hade kunnat vara på är olika möjligheter som världen och vi har. Exempelvis så hade Willard van Orman Quine möjligheten att inte ha varit filosof. Möjligheter vill säga någonting om hur världen kunde ha varit och säger ingenting om hur världen faktiskt är. Vår värld presenterar endast en fullständig möjlighet för hur en värld kan vara. Alla individer i vår värld är likaså möjligheter, de är bara mindre möjligheter än hela världen (Lewis 1986:230; Kripke 1980:18 n.18). Det överflöd av möjligheter som inte är fallet i vår värld representeras sedan av de möjliga världarna, varje fullständig möjlighet representeras av en möjlig värld och varje möjlig individ representeras av möjliga individer i någon möjlig värld. Men det är inte så att alla möjligheter och möjliga världar verkligen är möjliga. Att Quine skulle ha varit en sten istället för en filosof verkar ju omöjligt. Den möjliga värld där Quine är en sten verkar då vara en omöjlig värld.

Om vi vill säga att en viss individ (ex: Quine) har en möjlig egenskap (ex: att vara snickare) så är det ett modalt *de re* påstående. Påståendet är *de re* för att det ger en möjlighet till en

⁴ Det ligger dock inte inom uppsatsens räckvidd att utföra denna jämförelse mellan olika teorier. Problem och lösningar tas endast upp av den anledningen att de visar på hur man bör tolka problem och vad problemen kan användas till.

⁵ När jag pratar om möjligheter så menas metafysiska möjligheter. "Modalitet" refererar till metafysiska möjligheter och nödvändigheter.

individ i en möjlig värld. Den svagare formen av modalitet kallas *de dicto* och säger egentligen ingenting om en viss individ i en möjlig värld. De dicto modala påståenden ger endast möjlighet och nödvändighet till propositioner.

Där de re modala påståenden pratar om möjligheter för en individ så ger de dicto modala påståenden endast möjligheter som inte är till en särskild individ. Vilken individ som uppvisar möjligheten blir inte längre viktig (Forbes 1985:48-50). Men vi vill ju prata om en viss individs, Quines, möjligheter och det kan vi endast göra med modala påståenden de re (Rescher 2006:214-215). Stipulationsteorins ramverks första element är:

- (i) Det finns sanna modala påståenden de re.

Alla teorier om identifikation över möjliga världar behöver modala påståenden de re eftersom det är de som refererar till individers möjligheter. Att även en del av dessa påståenden ska vara sanna behövs för att identifikationen ska kunna vara över möjliga, till skillnad från omöjliga världar.

Men innan man kan undersöka om ett de re modalt påstående är sant, t.ex. att Quine har möjligheten att vara snickare inte är omöjligt så måste man ju veta exakt vad möjligheten är (Thomasson). Man måste kunna säga vad som finns i de möjliga världarna, vilka individer med vilka egenskaper är det som befolkar den möjliga världen som är den möjlighet man vill prata om. Man vill ju inte prata om möjliga världar där varken Quine eller några snickare finns. Kort sagt så måste den som vill ha tillgång till möjligheter för att sen undersöka om den verkligen är en möjlighet eller om den är omöjlig kunna *identifiera* vad det är som utgör den möjliga världen.⁶

Det vi nu måste ha är en teori som säger hur man kan identifiera de individer vi tillskriver möjligheter till, annars kan vi inte veta att det är Quine vi pratar om. Identifikationen av individer över möjliga världar är stipulationsteorins främsta uppgift.

2. Problemen

2.1 Identifikationsproblemet

⁶ Med möjlighet eller möjlig värld så betecknas endast det som möjligheten skulle vara om den verkligen är en möjlighet. Vilka möjligheter som verkligen är möjliga till skillnad från de möjligheter som är omöjliga är ingen fråga som ska avgöras när man identifierar möjligheten.

För att vi ska veta vad vi pratar om, vilken möjlighet vi menar så måste vi då peka ut, identifiera, den individ som vi vill veta vilka möjligheter den har i en möjlig värld. Vi måste identifiera Quine.

Men det är fullt möjligt att det i en möjlig värld existerar flera individer som alla liknar Quine, det kan finnas många matematiska förmågor som är födda i Ohio och som skriver artiklar som är särskilt prosaiska. Vilken av dem är Quine? Vi kan t.o.m. få kika in i den möjliga världen genom ett *Jules Verne-o-scope* för att undersöka varje individ där och se vem av dem som är Quine (Kaplan 1979:93). Vi letar alltså efter kvalitativa egenskaper hos individerna för att identifiera dem. Men även om det bara fanns en individ som kunde vara Quine, anta att det är den enda individen i den möjliga världen och han liknar Quine i många viktiga hänseenden, så kan man inte veta om det verkligen är Quine. Den individen kanske bara råkar vara lik Quine.

Det verkar som att innan man kan identifiera någon så måste man ha ett kriterium för identifikation av den individen. Vilken egenskap är sådan att den är tillräcklig och nödvändig för individen. Ett sådant kriterium skulle vara en individs essentiella egenskaper. Om en individs essentiella egenskaper är hennes DNA, historia, minne eller något annat är det ingen som vet. Kravet på ett identitetskriterium är dock, om möjligen inte ouppnåbart, så har vi inte funnit det än.⁷

Men vi vill ju kunna identifiera över möjliga världar även om man inte har ett identitetskriterium. Hur kan man då gå tillväga för att identifiera över möjliga världar, vilka teorier för transvärldslig identifikation kan man använda sig av?

Kaplan lägger fram tre teorier om hur problemet kan bemötas. Det är den skeptiska, den metafysiska samt den kvalitativa teorin.⁸ Dessa teoriers lösningar till problemet presenteras innan stipulationsteorin visas vara den enda teorin som kan lösa Identifikationsproblemet.

Den skeptiska teorin förnekar rent ut att transvärldslig identifikation är möjlig, skeptikern kan då jämföras med en person som förnekar de re modalitet men som fortfarande kan hålla kvar vid de dicto modalitet. Möjligheter kan man fortfarande prata om som propositioner

⁷ Se bl. a. Divers 2002:272; Kripke 1980:43; Plantinga 1982:94; Chisholm 1979:85; Lewis 1986:248-263.

⁸ Kaplan benämner visserligen det sista alternativet som det relativistiska men för att skillnaden mot stipulationsteorin ska bli klarare så kommer den att kallas den kvalitativa teorin.

men vi kan inte tillskriva möjligheter till individer. Och då kan vi inte heller identifiera dessa individer.

Den metafysiska teorin identifierar via *bare particulars*, dvs. via individens substrat, den icke-kvalitativa delen av en individ som på något sätt bär upp individens egenskaper. Fördelen med detta är att vi inte behöver välja ut några kvalitativa egenskaper som är essentiella och individuerande för individer. I och med att substratet självt är partikulärt så är det ju essentiellt för individen, där substratet är där finns individen. Nackdelen med den metafysiska teorin är att eftersom substrat är icke-kvalitativa, dvs. de är ”osynliga”, så kan vi inte se de via vårt *Jules Verne-o-scope*. Och om vi inte kan se substraten så kan vi inte identifiera individerna och problemet förblir olöst.

Den tredje och sista teorin, den kvalitativa, består i att ersätta identitetsrelationen med en motpartsrelation. Den kvalitativa lösningen kan inte acceptera att en individ kan existera i flera olika världar, transvärldslig identitet förnekas men möjligheten till transvärldslig identifikation behålls. Den man identifierar är då inte strikt identisk med, säg Quine, utan han är en motpart till Quine. För den kvalitativa lösningen så går identifikationen till så att den som är mest lik Quine i den möjliga världen i de viktigaste hänseendena är Quines motpart. Det gäller bara att ange vilka kvalitativa egenskaper som är de viktigaste vid en identifikation av individen och sen titta in i de möjliga världarna genom ett *Jules Verne-o-scope*. Så kan den kvalitativa lösningen gå tillväga för att identifiera individer över möjliga världar och så löses Identifikationsproblemet.

Identifikationsproblemet har nu endast en betydelse för de olika teorierna. Genom att tolka Identifikationsproblemet både som internt och externt så kan man se hur problemet fortfarande kan utgöra ett problem för teorierna. Uppdelningen i interna och externa problem ger då en mer fullständig återgivning av problemets innebörd.

2.1.1 Interna och externa problem: en kort tillämpning

Tolkat som ett internt problem så är Identifikationsproblemet inget problem för den skeptiska teorin. Då den skeptiska teorin har ett ramverk som innehåller ett element som förnekar själva möjligheten till transvärldslig identifikation så missar problemet sitt mål. Identifikation är inget som den skeptiska teorin ska klara av. Problemet är då inget problem för den skeptiska teorin eftersom det inte attackerar något som teorin ska klara av.

Identifikationsproblemet är inte heller ett internt problem för den metafysiska teorin eftersom inte den heller ska klara av att identifiera. Den metafysiska teorins ramverk refererar till entiteter som inte kan identifieras eftersom deras identitet beror på egenskaper

som inte är *empiriskt manifesta*. Och då ska inte den metafysiska teorin heller kunna identifiera dessa individer varpå problemet, på samma sätt som för den skeptiska teorin missar sitt mål.⁹

För den kvalitativa teorin så blir inte heller Identifikationsproblemet ett internt problem då den kvalitativa teorins ramverk inte ska identifiera identiska individer. För att problemet ska få intern mening så måste det referera till samma individer som den kvalitativa teorins ramverk refererar till, nämligen motparter. Problemet omtolkat inom den kvalitativa teorins ramverk blir då hur man ska identifiera motparter. Detta görs genom att man väljer ut de viktigaste kvalitativa egenskaperna man vill att motparten ska exemplifiera sen identifierar man via dessa. Problemet med att identifiera över möjliga världar har då lösts.

Problemet har dock endast tolkats internt. Problemet har då tolkats inom ramverken, från varje ramverks perspektiv. För den skeptiska och den metafysiska teorin så blev det inget problem att identifiera eftersom det inte var något deras ramverk skulle klara av. Det andra sättet varpå det interna problemet inte blev något problem var att de entiteter (individer) problemet refererade till inte var de entiteter som den kvalitativa teorins ramverk skulle klara av. Och när problemet omtolkades inom ramverket så kom lösningen direkt.

Det externa problemet, som tolkas utanför alla ramverk, är att ingen klarar av att identifiera identiska individer över möjliga världar. Så problemet tolkat externt är fortfarande olöst och visar då på en nackdel för alla tre teorier. Stipulationsteorin är den alternativa teori som kan klara av det externa problemet och som då ger stipulation en fördel.

Uppdelningen mellan interna och externa problem kommer att användas i resten av uppsatsen för att visa på vilka konsekvenser problem har för stipulation.

2.1.2 Stipulationsteorins lösning till Identifikationsproblemet

Där den kvalitativa teorin kunde lösa Identifikationsproblemet till priset av att ge upp identitet över möjliga världar så presenterar stipulationsteorin en lösning som försöker

⁹ Men om ramverket infogar ett element som hävdar att teorin ska kunna identifiera individer över möjliga världar då måste en sådan metod presenteras för att lösa problemet. Stipulationsteorin har stora likheter med den metafysiska teorin och stipulationsteorin har ett element i sitt ramverk som hävdar att teorin kan identifiera individer över möjliga världar.

behålla de intuitiva fördelarna med identitet över möjliga världar. Intuitionen är att när vi pratar om att Quine har möjligheten att inte vara en filosof så menar vi Quine och inte någon som endast liknar Quine.

Den kvalitativa teorins lösning till Identifikationsproblemet har även det problemet att den bygger på en föreställning om möjliga världar som något vi kan se och observera. Och om man då kan se de möjliga världarna, genom ett så kallat *Jules Verne-o-scope*, då skulle man kunna gå till de möjliga världarna och direkt se alla egenskaper som individerna där besitter. Det enda man då behöver göra är att använda sin identifikationsmetod, sina kvalitativa egenskaper för att identifiera.

Men den här bilden av en möjlig värld som ges av den kvalitativa teorin stämmer inte, den säger att vi kan observera den möjliga världen. Men vi har inte och kan aldrig använda oss av ett *Jules Verne-o-scope*, det är helt enkelt metafysiskt omöjligt att få någon som helst tillgång till möjliga världar (Kripke 1980:44; Lewis 1986:80; Plantinga 1974: 96).

Genom att stipulera identitet så kan man undvika denna felaktiga bild av möjliga världar samt lösa Identifikationsproblemet genom att presentera ett ramverk där identitet över möjliga världar behålls. Mot den kvalitativa teorin kan man hävda att "possible worlds need not be given purely qualitatively, as if we were looking at them through a telescope" (Kripke 1980:49-50). Om en möjlig värld då inte behöver ges till oss genom kvalitativa egenskaper hur kan vi då veta vad som finns i en möjlig värld för att identifiera inom den möjliga världen. Vilket alternativ finns det som inte förutsätter bilden av en möjlig värld som åtkomlig genom ett teleskop?

Den kvalitativa teorin måste leta efter egenskaper som liknar dem Quine har i vår värld, egenskaper som politiska övertygelser eller fingeravtryck, om han nu skulle råka ha fingrar i den möjliga världen.¹⁰ Hur ska man kunna identifiera utan att leta efter egenskaper? Enkelt, svarar stipulationsteoretikern, den som är Quine i den möjliga världen är Quine själv. Det enda man behöver göra är att *stipulera* att det är just Quine man pratar om.

Stipulationsteorins lösning till Identifikationsproblemet förutsätter inte bilden av möjliga världar som något man kan observera och på så sätt peka ut Quine. Genom att stipulera vilken individ i vilken situation man vill prata om så stipuleras den möjliga världen som

¹⁰ Exemplet med fingeravtrycken är taget från Plantinga 1974:94.

individen befinner sig i. När man har bestämt sig för att identifiera Quine i en möjlig värld där han inte är filosof så behöver man bara stipulera att det är Quine och att han inte är filosof i den möjliga världen. Då har man hela möjligheten representerad genom stipulation och identitet över möjliga världar behålls.

Identifikation av individer i möjliga världar går till på samma sätt som vi kan identifiera individer i vår värld. Vi kan peka ut Quine med vårt språk i vår värld och då kan vi använda samma grepp vi har om Quine för att peka ut honom i den andra möjliga världen. Det är inte så att vi bara slumpvis väljer ut någon individ eller att identifikationen sker med någon sorts magi som garanterar att det är vår Quine. Det är på grund av det språkliga grepp vi har om Quine i vår värld som gör att vi inte kan ta fel i att identifiera honom i en annan möjlig värld. När vi identifierar Quine i vår värld så pratar vi ju om *honom*, just den personen som är Quine och det kan vi göra utan hänvisning till några kvalitativa egenskaper som Quine råkar ha i vår värld. De verktyg vi ofta identifierar genom är egennamn vilka är vad Kripke kallar rigida designatorer (Kripke 1980:48-49).¹¹ Och det är tack vare det språkliga greppet, den rigida designatorn, som vi kan identifiera utan att behöva ha ett identitetskriterium, vi kan ju identifiera individer i vår värld utan identitetskriterier.¹² Som jag ser denna identifikation så kan den endast vara icke-kvalitativ om den sker genom kausal referens. Vi kan referera till en individ utan några beskrivningar (kvalitativa egenskaper) endast för att den individen redan har blivit utpekad. När vi då pratar om Quine så refererar vi till just individen Quine och vi behöver inte ta hänsyn till vilka kvalitativa egenskaper han har (eller möjligtvis har)(Kripke 1980). Stipulationsteorin hävdar att vi kan identifiera Quine på samma sätt i en annan möjlig värld.

Det enda stipulationsteoretikern behöver för att identifiera är att hon kan peka ut individen i vår värld. Sen används samma ”utpekning”, samma identifikation av individen i en möjlig värld. Det tillsammans med att stipulationsteoretikern stipulerar den möjliga

¹¹ Egennamn, som ”Quine” är dock inte det enda som vi kan använda oss av för att identifiera över möjliga världar. Även individers molekyler kan peka ut individer, molekylerna är dock fortfarande partikulära och alltså inte några kvalitativa egenskaper (Kripke 1980:52).

¹² Det ”språkliga greppet” vi har om individer är inte heller strikt talat egennamnet utan det är hur vi kan referera till individer, detta kan ske genom att vi säger ”det där” eller ”bordet” och då menar just den individen, oberoende av vilka egenskaper vi tror individen har.

världen samt vilka egenskaper individen ska ha ger en stipulation av möjligheten. Den möjliga världen är då representerad utan något *Jules Verne-o-scope*. Och eftersom individen är stipulerad så har vi redan identifierat den (identiska) individ vi vill prata om med de egenskaperna vi vill att individen ska ha. Identifikationsproblemet har kunnat lösas med stipulation genom tre element i stipulationsteorins ramverk:

- (ii) Identiska individer existerar över möjliga världar.
- (iii) En möjlighet ges genom stipulation av en individ samt individens egenskaper i en möjlig värld.
- (iv) Stipulation av en möjlighet identifierar individen genom det språkliga greppet vi har om individen som grundas genom kausal referens.

Eftersom problemet löstes enbart genom stipulationsteorins ramverks element så var det en lösning till ett internt problem. Det externa problemet med att identifiera identiska individer över möjliga världar löstes också. Eftersom de övriga teorierna inte kunde lösa det externa problemet så får stipulationsteorin en fördel gentemot dessa.

2.2 Återidentifikationsproblemet

Vi stipulerar en möjlighet, en möjlig värld, w_1 , identisk med vår värld med den lilla skillnaden att denna möjliga värld bebos samtidigt av Quine och Aristoteles. De två är identiska med Quine och Aristoteles i vår värld. Vi kan nu vidare tänka oss att Quine och Aristoteles har andra möjligheter som de inte exemplifierar i w_1 , att det finns en annan möjlig värld, w_2 , där Quine går runt i ett lakan och där Aristoteles trivs bäst i mörk kostym. Låt oss sedan betrakta ytterligare en möjlig värld, w_3 , där Quine tror och argumenterar för att ting har essenser medan Aristoteles skriver fyndiga essäer där han hävdar motsatsen. Alla kan nog enas om att det är möjligheter för Quine och Aristoteles. Men låt oss fortsätta utnyttja möjligheterna hos individer och se på ytterligare världar där varje ny möjlig värld presenterar en liten ändring hos Quine och Aristoteles. w_4 presenterar Quine som talande flytande forngrekiska och Aristoteles med en amerikansk-engelsk accent. Vi fortsätter med förflyttningarna över möjliga världar tills vi kommer till en värld, w_n , som är identisk med vår värld förutom att den Quine som vi började med i vår värld i w_n har alla de egenskaper

som Aristoteles har i vår värld. Mutatis mutandis för Aristoteles.¹³

Vi började alltså med att stipulera identitet men det verkar nu bli ett problem i att avgöra vem av de två som verkligen är Quine och vem som är Aristoteles. Det verkar som att man får svårt att återidentifiera Quine i w_n .

Återidentifikationsproblemet kan tolkas som två skilda interna problem. Båda problemen är interna eftersom de refererar till entiteter inom stipulationsteorins ramverk.

Det första interna problemet är att transitiviteten hos identitet bryts i återidentifikationen. Transitiviteten innebär att om x är identisk med y och y i sin tur är identisk med z så är x nödvändigtvis identisk med z . Det skulle betyda att individen i w_1 nödvändigtvis är identisk med sig själv i w_n men det verkar ju troligt att när de har bytt ut alla sina egenskaper så bör ju också deras identitet ha bytts. Problemet blir då att man inte kan identifiera Quine i w_n eftersom man inte kan veta när Quine och Aristoteles byter sina identiteter, dvs. när transitiviteten bryts. Men det är inte ett problem för stipulationsteorin eftersom problemet och stipulationsteorin refererar till olika entiteter. Problemet försöker identifiera en individ som inte är identisk med individen i w_1 eftersom man menar att transitiviteten bryts. Men eftersom stipulationsteorins ramverk inte försöker identifiera en sådan individ så blir detta endast ett problem för den teori som försöker identifiera individer där transitiviteten har brutits och som därför inte är identiska. Den teorin är ju den kvalitativa teorin som endast identifierar motparter vilket inte identifierar Quine i w_n utan någon som endast liknar Quine. Den här tolkningen av återidentifikationsproblemet är då inte ett problem för stipulationsteorin eftersom stipulationsteorin inte försöker identifiera motparter utan identiska individer vilket följer ur element (ii). Att identifiera Quine i w_n blir inte till ett problem eftersom transitiviteten inte bryts, den som var Quine i w_1 är även Quine i w_n .¹⁴

Det första interna problemet är då inget problem men problemet kan även tolkas externt. Det externa problemet är att om man accepterar stipulationsteorins ramverk så gör man det till kostnaden av att även acceptera att en individ som i alla kvalitativa hänseenden är lik

¹³ Den här typen av exempel framfördes först av Chisholm (1979) och har senare använts av Loux (1979), Lewis (1986), Divers (2002) och Rescher (1975).

¹⁴ Kripke (1980:51 n.18) verkar dock argumentera för viss vaghet hos identiteten hos vissa individer och därmed för en intransitivitet hos identitet. Men denna vaghet och intransitivitet hos identitet tillbakavisas av Salmon (1981:240-250).

Aristoteles faktiskt är Quine.

Den andra interna tolkningen av Återidentifikationsproblemet bygger på att för stipulationsteorin så bryts inte transitiviteten, Quine i w_1 är identisk med Quine i w_n . Problemet med detta är att de stipulationer vi gör, de egenskaper vi tillskriver Quine kanske inte är möjliga för Quine. Det är inte problemet med att vi inte kan *meta* huruvida Quine i w_1 är Quine i w_n . Problemet är istället att om Quine i w_n är identisk med Quine i w_1 så beror inte detta på att vi har stipulerat det, identiteten bestäms inte av ord utan måste ha en ”metafysisk grund”.

Man kan alltså inte bara fortsätta att stipulera vilken av de två individerna som är Quine för att det är inte upp till oss att säga vad som är möjligt respektive omöjligt för Quine. Det är möjligt att man stipulerar fel, dvs. att den individ man stipulerar i w_n som Quine har egenskaper som är omöjliga för Quine i w_1 att ha (Salmon 1981:222-223). En stipulation av vem i w_n som är Quine skulle bli godtycklig och återidentifikationen skulle då endast styras av ord, inte av metafysisk lag (Salmon 1996:218-219).

Problemet kan lösas genom att lägga till ett element i ramverket så att återidentifikationen får en ”metafysisk grund”. Det nya elementet till ramverket får självklart inte vara oförenligt med något av de andra elementen i ramverket för då skulle hela ramverket bli motsägelsefullt (Carnap 1984:8, 12). Denna metafysiska grund är en individs icke-kvalitativa egenskap - *haecceiteten*¹⁵ - som gör att individer kan vara identiska över möjliga världar.

Tidigare så hävdades det att stipulationsteorin kan identifiera identiska individer över

¹⁵ En vanlig uppdelning för att skilja stipulation från andra teorier om transvärldslig identifikation har varit att stipulation har likställts med haecceitet (Salmon 1996; Divers 2002:265-272; Lewis 1999:389). Frågan om haecceitet är dock inte så välavgränsad som den har fått skenet av här. Den som vill använda sig av haecceitet möts av flera problem. Haecceitet är inte endast en teori utan den går att dela upp i flera undergrupper (Salmon 1996) vilka alla förutsätter olika syn på individers identiteter. Eftersom jag försöker presentera en entydig stipulationsteori så måste stipulationsteorin endast ha en syn på haecceitet. Problemet med att identifiera via partiklar uppkommer genom att stipulation tillskrivs en annorlunda haecceitet än vad som har presenterats.

Men även denna uppdelning är inte snäv nog då en stipulationsteoretiker (Kripke) inte alltid är haecceitist, som när en kvalitativ egenskap, DNA, ger identitet (Kripke 1980:112-113) eller när en kvalitativ teoretiker även kan vara haecceitist (Lewis 1986:225, 227; Read 1999:134). Men den haecceitet som förs fram i denna uppsats är tillräckligt avgränsad för att tjäna sitt syfte som ontologisk grund för stipulation av transvärldslig identifikation.

möjliga världar genom enbart stipulation av individer. Nu verkar det hävdas att stipulationen inte är tillräcklig för identifikation möjliga världar och att vi behöver haecceiteter. Är inte dessa två påståenden motsägande? Nej, det behöver de inte vara för att stipulation identifierar över alla möjliga världar vi kan tänka oss, möjliga såväl som omöjliga. En individs haecceitet finns dock endast i de världar som verkligen är möjliga. Så när man identifierar genom stipulation så identifieras Quine i alla möjliga världar, från w_1 till w_n . Men vilka av dessa individer i de olika möjliga världarna som är identiska med Quine är lika lite upp till oss att stipulera som vilka av de möjliga världarna som verkligen är möjliga. De individer i de möjliga världarna som delar Quines haecceitet är de som är identiska med Quine, det är de världarna som verkligen är möjliga.¹⁶

Eftersom haecceiteten är icke-kvalitativ så spelar de kvalitativa förändringarna ingen roll för Quines identifikation, Quine i w_n är då den som är kvalitativt lik Aristoteles i w_n . Återidentifikationen går till genom stipulationer vilka pekar ut Quine i de möjliga världarna men Quine är endast identisk med de individer i andra möjliga världar som har samma haecceitet. Quines identitet är nu inte godtycklig utan den är bestämd av metafysisk lag tack vare Quines haecceitet.

Detta andra problem kan inte tolkas externt eftersom det då inte skulle ha någon mening. Problemet får endast mening inom stipulationsteorins ramverk eftersom det påpekar ett problem som beror på brister i det specifika ramverket. Detta interna problem löstes då genom att bristen i ramverket åtgärdades genom ett tillägg till ramverket:

(v) Identitet bestäms av individens icke-kvalitativa egenskap, haecceiteten.

Men det vi ser med detta tillägg är ju att det ger en begränsning av vad som verkligen är möjligt för Quine. Haecceiteten kanske bara finns i w_1 till w_{13} . Det tidigare externa problemet med att en individ som i alla kvalitativa hänseenden är lik Aristoteles är identisk med Quine blir inte längre något problem för stipulationsteorin. Det externa problemet löses då av stipulationsteorin eftersom den som är mest lik Aristoteles inte behöver vara identisk med Quine, dvs. ha Quines haecceitet.

¹⁶ Vilka möjliga världar som är genuint möjliga och som då kan ge vad som är möjligt respektive omöjligt för individer är inte ett problem som ska lösas i denna del. Det problemet är den sista kritiken mot stipulation som tas upp i uppsatsen.

Tillägget av haecceiteter i ramverket presenterar dock ett externt problem för stipulationsteorin, problemet är att man måste acceptera existensen av icke-kvalitativa egenskaper som bestämmer individers identitet.

2.3 Problemet med att identifiera via partiklar

Problemet med att identifiera via partiklar är ett internt problem då det försöker grunda sig på stipulationsteorins ramverk för att visa på att ramverket inte klarar av det den hävdar, nämligen att identifiera individer över möjliga världar.

Det som bestämmer en individs identitet över möjliga världar är individens haecceitet. Denna icke-kvalitativa egenskap kan vara reducerbar till en individs partiklar. Reducerbarheten hos haecceiteter betyder att när vi vill identifiera ett bord så kan vi istället för att stipulera att vi refererar till bordets haecceitet, så kan vi stipulera de partiklar bordet består av. Denna stipulation av ett bord, genom dess partiklar, ska då ge identiska bord över möjliga världar (Salmon 1996:214).

Problemet med att identifiera via partiklar kan uppkomma genom följande exempel. Låt säga att vi vill identifiera ett visst bord, B , över möjliga världar, w . Eftersom haecceiteten kan vara reducerbar till individens partiklar så borde bordet kunna identifieras genom att man stipulerar ett bord, B_w , som bestående av de partiklar B består av. B_w och B ska då vara identiska med varandra i alla de möjliga världar där de finns. Men nu är det inte säkert att B_w är vårt bord B , det skulle ju kunna vara något annat bord som endast råkar bestå av de partiklar som utgör B . Problemet för stipulationsteorin blir då att efter stipulationen är gjord så måste man fortfarande avgöra om B_w är B , dvs. man har fortfarande inte identifierat B över möjliga världar.

Problemet¹⁷ är att den stipulerade möjliga världen, w , inte är en möjlig värld utan flera, w är en *mängd* av världar. Mängden av världar, w , är olika på så många sätt som är metafysiskt möjligt med den begränsningen att varje värld i mängden har ett bord bestående av de partiklar som B består av. I några av dessa världar så är B_w identiskt med B och i de andra så är de inte identiska och stipulation verkar då inte kunna identifiera en individ över möjliga

¹⁷ ”Problemet” har dubbel mening, det syftar både på Problemet med att identifiera via partiklar och på vad som är problemet med Problemet med att identifiera via partiklar.

världar (ibid. 214-215).

För att problemet ska få intern mening så måste de entiteter som problemet refererar till vara samma entiteter som stipulationsteorins ramverk refererar till, om inte så pratar de förbi varandra och problemet angår då inte stipulationsteorin.

Den entitet som problemet refererar till är en haecceitet som är reducerad till individens partiklar, detta behöver inte vara den haecceitet som stipulationsteorin refererar till. Den haecceitet som presenteras i problemet gör att de individer som refereras till kan vara andra än de individer som är identiska med *B*. Problemet presenterar alltså entiteter som består av samma partiklar men som inte nödvändigtvis är identiska, det är inte samma entiteter som stipulationsteorin refererar till. Problemet är då inget problem för stipulationsteorin.

Det är inte upp till stipulationsteorin att avgöra vilka av dessa individer som är identiska med *B*, utan det är istället den som formulerar problemets uppgift att stipulera endast de individer som är identiska med *B*, annars är det ingen stipulation av *B*. När denna stipulation har blivit gjord så har mängden av möjliga världar preciserats till endast de möjligheter man refererar till vid en stipulation av möjligheter. Då får problemet intern mening eftersom det refererar till samma entiteter som stipulationsteorin. Och då är ju inte identifikationen längre något problem, identifikationen blir trivial (ibid. 216).

Så problemet med att identifiera via partiklar är bara ett problem om haecceiteten som ska stipulationsteorin ska identifiera är reducerbar till en individs partiklar. Men detta interna problem är inget problem för stipulationsteorin eftersom den haecceitet som stipulationsteorin refererar till inte är reducerbar till individers partiklar. Det interna problemet gör dock att stipulationsteorins ramverk begränsas: (v) Identitet bestäms av individens icke-kvalitativa egenskap, haecceiteten, *som inte är reducerbar till individers partiklar*.

Salmon, som presenterar och löser problemet, tolkar det internt. Men det går även att tolka externt. Det externa problemet är då att stipulationsteorin inte kan identifiera via partiklar, en egenskap som man kanske vill att ett ramverk ska klara av. Tolkat externt så presenterar problemet med att identifiera via partiklar en nackdel för stipulationsteorin.

2.4 Problemet med icke-aktuella individer

Hittills har vi i undersökningen hållit oss till de individer vi känner till i vår värld,

identifikation över möjliga världar har endast skett från aktuella individer till dessa individer i andra möjliga världar. Men precis som vi ser det väldigt troligt att individer har möjligheter, som inte existerar i vår värld, så är det lika troligt att det kan finnas möjliga individer som inte existerar i vår värld.¹⁸ Det finns en möjlighet att Quine fick ett femte barn, utöver hans övriga fyra. Problemet blir hur denna möjliga individ ska identifieras.¹⁹

Det interna problemet för stipulationsteorin är att icke-aktuella individer inte kan identifieras eftersom identifikationen kräver referens genom det språkliga greppet vilket kräver en kausal referens. Det går dock inte att referera kausalt till individer som inte finns i vår värld (Divers 2002:281; Thomasson). Och om stipulationsteorin inte kan identifiera så kan den inte heller prata om några identiska individer. Det interna problemet blir då att stipulationsteorin inte lyckas identifiera icke-aktuella identiska individer (Divers 2002:281). Identifikationen av icke-aktuella identiska individer är alltså omöjligt för stipulationsteorin. För att visa på att interna problem inte kan ligga till grund för en jämförelse mellan olika teorier så ska det försöka visas på att andra teorier endast kan lösa deras egna interna problem, men inte stipulationsteorins interna problem.

Den kvalitativa teorin identifierar de individer som har mest egenskaper gemensamt med den aktuella individen de försöker identifiera. Men även när den kvalitativa teorin inte längre har någon tillgång till en aktuell individ så kan de ändå identifiera, fast då identifierar man endast kvalitativa egenskaper, inte identiska individer.²⁰ Egenskaperna kan visserligen ge

¹⁸ Detta antagande är visserligen väldigt kontroversiellt och har diskuterats extensivt av Meinong, Russel, Carnap, Plantinga m.fl.. För en historisk överblick se Plantinga (1974:121-147) och för en mer nutida sammanfattning av diskussionen se Loux (1979:44-64) samt (Divers 2002:59-77, 210-223) Men eftersom diskussionen som förs i denna uppsats är helt inom ramarna för de re identifikation av möjligheter, egenskaper som individer, så är existensen av möjliga men icke-aktuella individer en förutsättning för själva diskussionen av möjligheter.

¹⁹ Problemet (som även kan kallas problemet med icke-existerande individer) presenteras hos bl. a. Rescher (1999); Divers (2002:77-85, 275-284); Plantinga (1974:121); Kripke (1980:24, 156-158).

²⁰ Här impliceras ytterligare ett argument för stipulationsteorin, nämligen att identitet är en förutsättning för identifikation. Det betyder att om vi vill finna en individs essentiella egenskaper, alltså de egenskaper som kan identifiera individen (kvalitativa såväl som icke-kvalitativa) så kan vi inte gå från egenskaperna till identiteten, det är den identitet som instantieras i olika möjliga världar som ger vilka egenskaper som är essentiella (Rescher 1975:87). Eftersom haecceitet kan likställas med identitet så kan stipulationsteorin ge identitet medan den

individer men aldrig endast en individ. Man kan ju fortfarande fråga om individen har eller inte har vissa andra egenskaper som inte finns med i beskrivningen av individen. En fråga om huruvida Quines femte barn är brunett kan inte besvaras för att den icke-aktuella individen inte är en individ utan en mängd individer som inte alla är identiska med varandra. Den icke-aktuella individen som identifieras är obestämd, den är generell och den saknar själva partikulariteten som är nödvändig för identifikation (Rescher 1975:43-45; 1999:409-410).²¹ Så den entitet som den kvalitativa teorin identifierar är inte samma entitet som stipulationsteorin försöker identifiera, entiteten är inte en utan en mängd individer. Dessa individer är inte identiska med varandra. Eftersom problemet var att identiska icke-aktuella individer skulle identifieras så presenterar den kvalitativa teorin ingen lösning till detta problem.

Den konceptuella teorin presenterar en lösning till problemet med att identifiera icke-aktuella individer men faller på samma grunder som den kvalitativa teorin. Den konceptuella teorin hävdar att man kan identifiera icke-aktuella individer. Om vi ser på individerna som endast bestående och konstruerade av de (kvalitativa) egenskaper vi tillskriver dem så är individerna helt och unikt beskrivna. Dessa individer är då identiska med varandra genom att de instantierar exakt samma kvalitativa egenskaper. Dessa individer bestäms helt av de tankekonstruktioner som utgör dem, vilka egenskaper vi tillskriver dem. Man kan nu identifiera icke-aktuella individer genom att helt enkelt säga vilka egenskaper de har, då har man hela sanningen om individen som då är identifierad (Rescher 1999).

Den konceptuella teorin kan visserligen identifiera icke-aktuella individer men dessa individer är inte de individer som stipulationsteorins interna problem refererar till. Stipulationsteorin identifierar individer som Quine eller Aristoteles i möjliga världar, stipulationsteorin identifierar inte någon entitet som endast består av de kvalitativa egenskaper vi tillskriver honom. Så den konceptuella teorins lösning är inte en lösning till stipulationsteorins problem med identifikation av icke-aktuella individer.

kvalitativa teorin, som går omvägen via egenskaper inte få identitet. Men som ett internt problem för den kvalitativa teorin blir det inget problem eftersom den inte försöker identifiera identiska individer.

²¹ Kripke visar på en ytterligare men liknande problematik när han säger "[W]e can't say under what circumstances there would have been unicorns." där enhörningarna är de icke-aktuella individerna (Kripke 1980:24).

Den kvalitativa och den konceptuella teorins lösningar till problemet med icke-aktuella individer löser inte det interna problem som ställs emot stipulationsteorin. Problemen, eftersom de är interna, måste ha mening inom det ramverket de är ställda. Så stipulationsteorins interna problem måste omtolkas inom de andra teoriernas ramverk för att ha någon mening. De problem som då löses är istället först det interna problemet för den kvalitativa teorin, vilket är problemet med att identifiera icke-aktuella motparter. Den andra lösningen är till det interna problemet för den konceptuella teorin vilket är att identifiera samma mängd egenskaper. Interna problem ger en *inkommensurabilitet* mellan ramverk eftersom problemen ges mening endast inom ett enskilt ramverk. Den kvalitativa teorins ramverk och den konceptuella teorins ramverk kan då inte lösa ett problem som är formulerat inom stipulationsteorins ramverk. Då dessa tre interna problem är olika så kan man inte jämföra teorier utifrån de lösningar som ges.

Är det interna problemet något som stipulationsteorin ska kunna lösa? Stipulationsteorins ramverk hävdar att man genom stipulation endast kan identifiera individer som man kan kausalt referera till (element (iv)). Ur det följer att stipulationsteorin inte ska identifiera icke-aktuella individer varpå det inte kan bli ett internt problem för stipulationsteorin att inte kunna identifiera icke-aktuella individer. Den slutsatsen gäller dock endast för det interna problemet. Det externa problemet med att inte kunna identifiera icke-aktuella individer är ställt utanför varje ramverk för att visa på en nackdel för en teori jämfört med andra teorier.

[T]he criticism of a theory does not start from the question, 'True or false?' It consists in noting its scope of useful application and its failure beyond that scope. (Whitehead 1954:285)

Att stipulationsteorin inte kan identifiera icke-aktuella individer bör då ses som ett externt problem vilket visar på stipulationsteorins räckvidd, vilket är en begränsning av den mängd individer teorin kan identifiera. Det är en nackdel för stipulationsteorin då andra teorier kan ha en större räckvidd och därmed en större förklaringsförmåga.

2.5 Problemet med att få kunskap om vad som är möjligt

De problem som hittills har ställts upp mot stipulationsteorin har alla varit riktade mot möjligheten att identifiera individer över möjliga världar genom stipulation. Det var först återidentifikationsproblemet som riktades mot vilka av dessa möjliga världar som är möjliga. Det problemet löstes med hänvisning till att endast de världar är möjliga för Quine där det finns en individ med Quines haecceitet. Men en haecceitet är icke-kvalitativa, vi kan inte se haecceiteter. Vi kan inte få kunskap om vilka världar som innehåller en individ med Quines

haecceitet. Och då kan vi inte heller veta vilka världar som är möjliga. Så vi kan inte veta vilka kvalitativa egenskaper individer har genom stipulation. Stipulation kan inte avgöra vad som är möjligt respektive omöjligt (Divers 2002:272-274; Salmon 1996:217-219).

För att problemet ska få intern mening så måste problemet vara mot stipulationsteorins ramverks element. Det interna problemet skulle då vara att stipulationsteorins ramverk inte klarar av det dess ramverk säger att den ska göra, att dess ramverk blir inkoherent. Men stipulationsteorins ramverk ska inte kunna ge kunskap om vad som är möjligt respektive omöjligt. Problemet kan då inte vara internt för det får ingen mening inom ramverket.

Om Problemet med att få kunskap om vad som är möjligt istället konstrueras som ett externt problem så kan det få en mening och vara en giltig kritik av stipulationsteorin. Det externa problemet är att stipulationsteorin inte klarar av att få kunskap om vad som är möjligt respektive omöjligt. Kritiken riktar sig mot vad stipulationsteorin kan göra, dess användbarhet.

Men stipulationsteorins ramverk har en begränsad räckvidd som inte ger några metoder om hur man ska få kunskap om vad som är möjligt respektive omöjligt. Stipulation ska endast identifiera individer över möjliga världar, vilka av dessa världar som är möjliga och vilka som är omöjliga ligger hos andra teoriers räckvidd. För att få reda på om det externa problemet kan lösas eller inte så måste man alltså lämna stipulationsteorin. Det som måste undersökas är då de bredare teorier som är förenliga med stipulationsteorin och som har som syfte att få kunskap om vad som är möjligt respektive omöjligt. Problemet med att få kunskap om vad som är möjligt blir då endast ett problem om det blir svårare för en teori som använder sig av stipulation som metod för transvärldslig identifikation att få kunskap om vad som är möjligt respektive omöjligt. Men en undersökning av om dessa teorier kan få kunskap om vad som är möjligt och vad som är omöjligt sträcker sig långt utanför uppsatsens räckvidd. Det som kan sägas är att den litteratur jag har undersökt inte pekar på att det är svårare att få kunskap om vad som är möjligt genom stipulation än någon annan teori för transvärldslig identifikation. Därför behövs det bara visas att det inte är omöjligt att få kunskap om vad som är möjligt genom stipulation för att inte problemet ska vara oöverkomligt för stipulationsteorin. Teorier förenliga med stipulationsteorin kan använda

sig av stipulation för att försöka få kunskap om möjligheter.²² Så stipulationsteorin medför inte en omöjlighet för att få kunskap om vad som är möjligt respektive omöjligt.

Även den kvalitativa teorin har sina möjligheter till att få kunskap om modalitet.²³ Och även om det är plausibelt att det vore svårare att få kunskap om vad som är möjligt genom en teori som endast stipulerar möjligheter så krävs argument som kan backa upp det påståendet.

Det externa problemet skulle kunna ligga till grund för en jämförelse mellan teorier. Det skulle kunna vara så att en teori som använder sig av stipulation istället för den kvalitativa teorin får svårare att få kunskap om vad som är möjligt, men det skulle också kunna vara tvärtom. En undersökning för att ta reda på det ligger hursomhelst utanför uppsatsens räckvidd.

Konsekvenserna av Problemet med att få kunskap om vad som är möjligt måste dock vara negativa för stipulationsteorin. För även om det inte är stipulationsteorins uppgift att få kunskap om vad som är möjligt så visar problemet på en begränsning av vad just stipulationsteorin kan göra. Stipulationsteorin kan inte ge kunskap om vad som är möjligt.

²² Om man följer Kripke så kan man få kunskap om metafysiska möjligheter genom att avgöra om vissa egenskapstillskrivningar till en stipulerad individ är en metafysisk möjlighet genom intuitionen (Kripke 1980:42, 46, 53; Salmon 1996:217). Plantinga kan visa på metafysiska möjligheter och nödvändigheter genom att definiera modalitet som bred logisk modalitet. Den är snävare än första ordningens logik men bredare än nomologisk modalitet. Bred logisk modalitet skiljs också ifrån det som är tänkbart (epistemiskt) möjligt eller nödvändigt, metafysiska möjligheter kan man då få kunskap om genom att utesluta dessa andra typer av möjligheter för att se vilka möjligheter man då har (Plantinga 1974:1-9; Loux 1979:27 n.9). Rescher presenterar en konceptualistisk konstruktivism där alla möjligheter byggs upp utav mentala processer, hela domänen av möjligheter existerar då endast om det finns någon person som skulle kunna tänka på den möjligheten. Problemet med att få tillgång till metafysiska möjligheter försvinner då helt eftersom man redan har alla möjliga världar att enkelt tillgå (Rescher 1979:167-173). Det är dock en helt annan typ av stipulation än vad som har presenterats i uppsatsen. För mer om konceptualistisk konstruktivism se Rescher (1975).

²³ Lewis hävdar att man kan få tillgång till hans kvalitativa metafysiska möjligheter på samma sätt som man får tillgång till kunskap om matematiken, genom a priori överväganden. Om dessa överväganden leder till samma typ av kunskap som matematiska sanningar då har vi ingen grund att tvivla på dem. Alla metafysiska möjligheter som existerar existerar med nödvändighet i någon värld, med samma nödvändighet som tal existerar

3. Sammanfattning

En sammanfattning av problemen ger en överblick på stipulationsteorin och på dess interna och externa problem.

Det första problemet, Identifikationsproblemet, introducerade stipulationsteorins ramverk vars fördel var att identitet över möjliga världar kunde behållas. Identifikation över möjliga världar behövdes inte grundas på det felaktiga antagandet att man kan observera möjliga världar. Problemet löstes genom att man kan prata om möjligheter genom att stipulera möjligheten. Identifikationen av individer över möjliga världar blir då trivial för så fort en möjlighet stipuleras så följer också de individer man refererar till.

Återidentifikationsproblemet tolkades till två interna problem. Det första interna problemet var inget problem för stipulationsteorin då de entiteter som problemet refererar till inte är samma entiteter som stipulationsteorin refererar till. Det andra interna problemet var att identitet inte är något som man kan stipulera, identitet över möjliga världar bestäms av metafysisk lag, inte av ord. Problemet löstes genom att identitet bestäms av individers icke-kvalitativa identitetsegenskaper, haecceiteten. Vilket dock gav stipulationsteorin det externa problemet med att om man accepterar stipulationsteorin så måste man också acceptera existensen av icke-kvalitativa identitetsegenskaper.

Problemet med att identifiera via partiklar tolkat som ett internt problem var ett problem för stipulationsteorin om haecceiteterna stipulationsteorin refererar till kan reduceras till individers partiklar. Problemet löstes genom att haecceiteterna begränsades till att inte vara reducerbara till individers partiklar. Det interna problemet löstes då men begränsningen av ramverket blev till det externa problemet för stipulationsteorin att teorin inte klarar av att identifiera individer via dess partiklar.

Problemet med icke-aktuella individer var att stipulationsteorin inte kan identifiera dessa individer. Tolkat som ett internt problem så visar problemet med de icke-aktuella individerna att teorier inte kan jämföras på basis av interna problem. Eftersom stipulationsteorin inte ska kunna identifiera icke-aktuella individer så var det inget internt problem för stipulationsteorin. Men genom att se problemet som externt så visar det på en begränsning hos stipulationsteorins ramverks räckvidd jämfört med andra teorier.

Det sista problemet, Problemet med att få kunskap om vad som är möjligt, fick inte någon mening som ett internt problem utan kunde endast tolkas som ett externt problem. Som sådant var problemet dock inte riktat mot stipulationsteorins ramverk utan mot möjligheten för teorier som använder sig av stipulation att få kunskap om möjligheter. Det kunde dock inte visas vara svårare att få kunskap om möjligheter genom stipulation och en jämförelse mellan teorier som använder sig av stipulation och konkurrerande teorier ligger utanför uppsatsens räckvidd. Det externa problemet är ändå att det är en nackdel för stipulationsteorin att den inte kan ge kunskap om möjligheter eftersom detta är en begränsning av teorins användbarhet.

4. Interna och externa slutsatser

Kritiken mot stipulation kunde tolkas som interna och externa problem. Genom att kritiken har tolkats som både intern och extern, i den mån det har varit möjligt, så har kritikens fulla potential tagits tillvara. Att denna potential hos problem har utnyttjats gör inte enbart att kritiken av stipulationsteorin blir mer fullständig utan framförallt att konsekvenserna för stipulationsteorin kan delas in i interna och externa konsekvenser.

Vad har då de interna problemen för konsekvenser för stipulationsteorin? De interna problemen är de som är ställda inom ramverket för att visa på inkoherenser i ramverket. Dessa problem har varit av två typer, antingen att teorins ramverk är motsägelsefullt eller att ramverket inte har klarat av det dess element hävdar att den ska klara av. Om det är något internt problem som stipulationsteorin inte klarar av att lösa så är teorin inkoherent. Koherens är minimikravet för en teori.

De interna problemen för stipulationsteorin har tacklats på två sätt. Antingen så har de problem som har tolkats som interna för stipulationsteorin inte varit några problem eller så har stipulationsteorins ramverk löst problemen. Återidentifikationsproblemets första interna tolkning var inget problem för att det refererade till andra entiteter än vad stipulationsteorins ramverk refererade till. Det var inte heller något problem för stipulationsteorin att identifiera icke-aktuella individer eftersom det inte är något som stipulationsteorin ska klara av. De övriga interna problemen var riktiga problem för stipulationsteorin som försökte visa på att stipulationsteorin inte klarar av att identifiera identiska individer över möjliga världar. De interna problemen löstes genom att lägga till eller specificera elementen i ramverket. Slutsatsen för de interna problemen är att de antingen visades vara icke-problem för stipulationsteorin eller så löstes problemen genom

stipulationsteorins ramverk. Då inget av de interna problem som har presenterats har kunnat visa på att stipulationsteorins ramverk är inkoherent så antas det att ramverket är koherent och att stipulationsteorin därmed har klarat detta minimikrav för en teori.²⁴

Men undersökningen av stipulationsteorins interna problem har inte endast visat på att stipulationsteorin är koherent. Undersökningen kan även visa på en egenhet hos interna problem – att alla interna problem löses om teorin är koherent.

För att visa på vad det kan betyda för stipulationsteorin så låter jag den främste förespråkaren för vad som här har kallats den kvalitativa teorin, David Lewis, uttrycka kärnan hos de interna problemen:

...philosophers who preach that origins are essential are absolutely right – in the context of their own preaching. They make themselves right: their preaching constitutes a context in which de re modality is governed by a way of representing...that requires match of origins. (Lewis 1986:252)

Om vi byter ut ”context” mot ”framework” (ramverk) och ”origins” mot ”stipulation” i citatet så visar citatet på den kanske mest övergripande punkten i undersökningen av de interna problemen. Att lösningar till interna problem är ramverksrelativa och därmed kan interna problem inte användas för att jämföra teorier.

För att de problem som har ställts mot stipulationsteorin skulle vara interna problem så var problemen tvungna att referera till de entiteter som stipulationsteorins ramverk refererar till. Och när de interna problemen och stipulationsteorin refererade till samma entiteter så löstes problemen direkt. Stipulationsteorin skulle dock inte kunna lösa alla sina interna problem om stipulationsteorins ramverk var inkoherent. Eftersom ramverket är koherent så löstes problemen direkt genom elementen i ramverket. Men om alla problem var interna så skulle alla koherenta teorier vara lika mycket värda och inte kunna jämföras.

Lösningar till interna problem kan inte användas för att jämföra teorier med varandra eftersom de interna problemen endast får mening inom en teoris ramverk. Det är det som menas med att interna problem och lösningarna till dessa problem är ramverksrelativa. T.ex. så var stipulationsteorins lösning till Återidentifikationsproblemet att introducera

²⁴ Denna slutsats förutsätter att det inte finns några ytterligare problem med stipulationsteorin. Jag sträcker mig dock endast så långt att de problem som har presenterats i uppsatsen är uttömmande för den litteratur som har undersökts.

haecceiteter för individer. Detta var en lösning till problemet med att återidentifiera identiska individer. Den kvalitativa teorins lösning till problemet var en lösning till ett annat problem, nämligen problemet med att återidentifiera motparter. Stipulationsteorins interna problem kan aldrig vara samma som den kvalitativa teorins interna problem eftersom dessa problem endast får mening utifrån den egna teorins ramverk. Om de då inte kan svara på samma problem så kan vi inte heller jämföra deras ramverk emot varandra.

Men vi vill ju kunna jämföra teorier för att avgöra vilken teori vi ska använda oss av. Det kan vi göra med de externa problemen eftersom de inte ställs inom ett ramverk. Externa problem kan användas till att jämföra teorier för att externa problem ställs utanför ramverk, innan man accepterar en teori och dess ramverk. De externa problemen försöker inte visa på att stipulationsteorin är inkoherent utan på att man inte bör acceptera teorin. De externa problem som löses ger en *fördel* till den som accepterar teorin medan de externa problem som förblir olösta blir en *kostnad* för den som accepterar teorin. Så de konsekvenser som kan dras från de externa problemen är att beroende på vilka externa problem som stipulationsteorin löser respektive inte löser så kan stipulationsteorins fördelar och kostnader presenteras.

Syftet med uppsatsen var att undersöka vilka konsekvenser kritiken av stipulationsteorin får. Nu kan vi se att konsekvenserna för stipulationsteorin beror på huruvida problem är interna eller externa. Konsekvensen av de interna problemen blir att då alla interna problem för stipulationsteorin löstes så är stipulationsteorin koherent. Stipulationsteorin har då klarat minimikravet för en teori. Den som väljer en teori gör det dock inte endast på basis av intern koherens, han vill ju även att teorin ska kunna tillgodose de krav han har på vad en teori ska klara av. Den som väljer teori gör det i jämförelse med andra teorier och de externa kraven en teori ska uppfylla kan vara att den ska vara användbar, intuitiv, ha stor förklaringskraft etc..

Stipulationsteorin löste det första externa problemet, Identifikationsproblemet, vilket innebär att stipulationsteorin har fördelen att teorin kan identifiera identiska individer över möjliga världar. De externa problemen som stipulationsteorin inte kan lösa är teorins kostnader. Kostnaderna för stipulationsteorin är att man måste acceptera existensen av icke-kvalitativa egenskaper som bestämmer identitet och som inte heller kan reduceras till individers partiklar. Stipulationsteorin kan inte heller identifiera icke-aktuella individer eller ge kunskap om vad som är möjligt.

Att man nu skulle kunna värdera stipulationsteorin eller jämföra den med andra teorier på ett entydigt sätt kräver att man ställer sig helt utanför alla ramverk. Men han som ska välja

mellan olika spel kan ju inte ställa sig i en position utanför alla spel. Vilket spel han väljer beror på vilka spel han spelat tidigare och hur de har påverkat honom. Lika lite kan man ställa sig i en ramverksberoende position för att bedöma vilken teori som är mest intuitiv. För vissa är det en intuitiv fördel för en teori att den erkänner existensen av icke-reducerbara haecceiteter och andra erkänner inte att det finns icke-aktuella individer. Man kan inte ställa sig utanför ramverk i bokstavlig mening, utan det som menas är den metaforiska betydelsen av att ställa sig utanför. Att ställa sig utanför alla ramverk i den högsta grad som går. Eftersom ramverk har definierats som det som ger det vi pratar om mening så beror ju allt vi pratar om på något ramverk, oftast flera ramverk. Det är då troligt att man aldrig kan gå helt utanför varje ramverken för att neutralt välja ett ramverk. Men vad man kan göra är att försöka välja ramverk utifrån en så ramverksberoende position som möjligt. Användbarhet, till skillnad från intuition, verkar vara en sådan ramverksberoende position. De fördelar och kostnader som då är ”mest” externa blir de som visar på stipulationsteorins användbarhet. Den mest externa, ramverksberoende, slutsatsen för stipulationsteorin är att stipulationsteorin kan identifiera över möjliga världar men kan inte ge oss kunskap om vad som är möjligt (Divers 2002:274).²⁵

²⁵ Det som inte kan visas är *vilken* teori som är mest användbar och det av två skäl. Dels så kan inte användbarhet absolut avgöras för att en teoris användbarhet beror på vilka syften man vill uppnå med en teori. Men framförallt så kan inte vilken teori som är mest användbar visas på av det enkla skälet att det ligger utanför uppsatsens syfte. För att jämföra med andra teorier så behövs dessa teoriers ramverk och externa problem specificeras så som jag har gjort med stipulationsteorin.

Litteraturlista

- Carnap, R.: 1950, "Empiricism, Semantics, and Ontology", *Revue de Internationale de Philosophie* **4**, 20-40.
- Carnap, R.: 1984, "On the Character of Philosophic Problems", *Philosophy of Science* **51**, 5-19.
- Chalmers, D. J.: "Ontological Indeterminacy", hämtad 22/9 2006 från <http://consc.net/papers/ontology.ppt>.
- Chisholm, R. M.: 1979, "Identity through Possible Worlds: Some Questions" i Loux, M. J. (red.) *The Possible and the Actual: readings in the metaphysics of modality*, Ithaca: Cornell University Press.
- Divers, J.: 2002, *Possible Worlds*, London: Routledge.
- Forbes, G.: 1985, *The Metaphysics of Modality*, Oxford: Clarendon
- Gallois, A.: 1998, "Does Ontology Rest on a Mistake?", *Supplement to the Proceedings of the Aristotelian Society* **72**(1), 263-283.
- Hintikka, J.: 1972, "The Semantics of Modal Notions and the Indeterminacy of Ontology" i Davidson och Harman (red.) *Semantics of Natural Language*, Dordrecht: D. Reidel Publishing Company.
- Lewis, D.: 1986, *On the Plurality of Worlds*, Oxford: Basil Blackwell.
- Lewis, D.: 1999, "Individuation by acquaintance and by stipulation", i Lewis, D. *Papers in Metaphysics and Epistemology*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Loux, M. J.: 1979, "Introduction: Modality and Metaphysics" i Loux, M. J. (red.) *The Possible and the Actual: readings in the metaphysics of modality*, Ithaca: Cornell University Press.
- Kaplan, D.: 1979, "Transworld Heir Lines" i Loux, M. J. (red.) *The Possible and the Actual: readings in the metaphysics of modality*, Ithaca: Cornell University Press.
- Kripke, S. A.: 1980.: *Naming and Necessity*, Cambridge: Harvard University Press.
- Plantinga, A.: 1974, *the Nature of Necessity*, Oxford: Clarendon Press.
- Plantinga, A.: 1979, "Transworld Identity or Worldbound Individuals" i Loux, M. J. (red.) *The Possible and the Actual: readings in the metaphysics of modality*, Ithaca: Cornell University Press.
- Read, S.: 1999, *Att tänka på logik: en introduktion till logikens filosofi*, Stockholm: Thales.

- Rescher, N.: 1975, *A Theory of Possibility: a constructivistic and conceptualistic account of possible individuals and possible worlds*, Oxford: Blackwell.
- Rescher, N.: 1979, "the Ontology of the Possible" i Loux, M. J. (red.) *The Possible and the Actual: readings in the metaphysics of modality*, Ithaca: Cornell University Press.
- Rescher, N.: 1999, "How many possible worlds are there?", *Philosophy and Phenomenological Research* **59**(2), 403-420.
- Rescher, N.: 2006, *Metaphysics: the key issues from a realist perspective*, Amherst: Prometheus Books
- Salmon, N.: 1981, *Reference and Essence*, Princeton: Princeton University Press.
- Salmon, N.: 1996, "Trans-world Identification and Stipulation", *Philosophical Studies* **84**, 203-223.
- Thomasson, A. L.: "Answerable and Unanswerable Questions", hämtad 7/11 2006 från <http://consciousness.anu.edu.au/thomasson/Answerable%20and%20Unanswerable%20Questions%20revised.doc> (kommande publikation i "volume on Metametaphysics", David Chalmers, Ryan Wasserman och David Manley (red.)).
- Yablo, S.: 1998, "Does Ontology Rest on a Mistake?", *Supplement to the Proceedings of the Aristotelian Society* **72**(1), 229-262.
- Whitehead, A. N.: 1954, *Adventure of Ideas*, New York: the Macmillan Company.